

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

BAŞIBOŞ HAYVANLARDAN KORUNMA

Türkiye'de büyük bir halk sağlığı sorunu haline gelen başıboş hayvanlar ile ilgili yapılan çalışmalar yetersiz kalmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı, bu konu ile ilgili yetkilendirilmiş ise de bu hayvanların kontrolünde istenilen düzeye gelinebilmiştir. Ülkemizde halen yürürlükte olan yasal düzenlemelerde "başıboş hayvan" terimi yer almamaktadır. Ancak Türkiye'nin 2003 yılında taraf olduğu 1987 tarihli "Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi"nde geçen "başıboş hayvan" terimi ile yine 2004 tarihli "5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu"nda geçen "sahipsiz hayvan" terimleri geniş anlamlar ifade etmekte ve başıboş köpekleri de kapsamı içine almaktadır. Böylece söz konusu hayvanlar, uluslararası sözleşmeye göre "başıboş hayvan", 5199 sayılı kanuna göre ise "sahipsiz hayvan" sayılmaktadır.

Sahipsiz hayvanların yeri sokaklar değil, barınaklardır. Başıboş hayvanlar/köpekler/kediler kimi zaman insanlara saldırmaları, yaralamaları, bazen de kovalayarak trafik kazaları ile ölümlerine de neden olmaktadır. Başıboş gezen köpekler, sadece 2022 yılında 27 kişinin ölmesine neden olmuştur.

İnsanlar da korku ve tedirginlik oluşturarak da onların özgürlüklerini ve günlük hayatlarında sorunlara neden olmaktadır. Ayrıca başıboş kedi ve köpeklerin ısırıkları, insanların yaşadıkları ortama bıraktıkları dışkıları ve taşıdıkları parazitler de insan sağlığı bakımından son derece tehlikeli hastalıklara (Kuduz, Kist hidatik, Leptospiroz, Toksoplazma, Tüberküloz, Leishmania, Uyuz, Bağırsak Parazitleri, Tenya, Mantar vb. birçok zoonoz) neden olmaktadır.

Sağlık Bakanlığı verilerine göre her yıl 300 bine yakın kuduz riskli temas (ısırma) olmakta ve bunun büyük bir kısmı başıboş köpeklerce gerçekleşmektedir. Başıboş hayvanlar, insanların yaşam alanlarından tamamen uzaklaştırıldıkları zamana kadar tehlike oluşturmaya devam edeceklerdir. Bu yüzden başıboş hayvanların hepsinin önce insan sağlığını düşünerek sahiplendirilmesi, sahiplendirilmeyenlerin de yerel yönetimlerce toplatılarak kontrol altına alınması gerekmektedir. Aşılama veya kısırlaştırma, başıboş hayvan saldırıları ile doğrudan ilgisi olmayan yöntemlerdir. Asıl sorun hayvanların başıboşluğudur. Gelişmiş ülkeler, insanları her canlıdan ve görevden daha değerli görmektedir. Bu ülkelerde başıboş hayvanlar, devletin yetkilileri tarafından alınmakta ve sahiplendirilene kadar geçici barınma yerleri olan barınaklarda bakımları yapılmaktadır.

Çukurova Üniversitesi kampüsü içerisinde, belediyeler ve Balcalı Hastanesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin katkıları ile kampüste yaşayan hayvanların beslenmeleri için bazı alanlar oluşturulmuştur. Öğrencilerimizin ve personellerimizin, kedi-köpek mamalarını sadece belirlenen bu alanlara bırakmaları gerekmektedir. Üniversitemiz merkez kampüsünde fazla sayıda bulunan başıboş hayvanlar için hastane, fakülte, rektörlük çevrelerine ve otobüs durakların etrafına gelişigüzel mama bırakılmasından dolayı bina içi ve etrafında başıboş hayvanlar barınmakta ve buna bağlı olarak da hastalık yaydıkları ve hatta öğrencilerimize ve personellerimize saldırdıkları gözlenmektedir. Ellinci yılını tamamlayan Üniversitemizde bu durumun çağdaş yaklaşımla düzeltilmesi için kampüste çalışan ve yaşayan herkesin bu koruyucu çalışmalara destek vermesi gerekmektedir.

Bir köpek/sahipsiz hayvan saldırısıyla karşılaşılması halinde:

- Sinirli bir köpekle/hayvanla yakın mesafe göz temasından kaçınınız.
- Görüş alanınızdan çıkarmadan diğer yöne gidiniz.
- Saldırgan bir köpekle/hayvanla karşılaştığınızda yavaşlayınız.
- Kolunuzun iç kısmını, damarlı bölümünü göstermeyiniz.
- Korktuğunuzu belli etmeyiniz.
- Kovucu düdüklere bulunduruyorsanız hayvan uzaklaşana kadar çalınız.
- Fark edildiğiniz anda kesinlikle kaçmayınız ve koşmayınız.
- Durup, hafif yaklaşırsa birdenbire bağırıp korkutunuz.
- Hayvan saldırısı olursa ve yere düşerseniz, cenin pozisyonu alıp, başı ve boynu ellerle koruyunuz.

Sahipsiz hayvanları korumak için;

- Hayvan sever personellerimiz, bu hayvanlarımızı sahipleniniz veya sahiplenilmesinin sağlanması için gayret ediniz.
- Hayvanların sadece beslenme alanlarına yiyecek bırakınız, iş-yaşam alanları ve çevresine mama/yemek artığı vb. yiyecek bırakmayınız.
- Sahipsiz hayvanlarımızın kampüsümüzde görülmemesi için, çalışanlarımızın üstüne düşen yasal ve insani görevlerini yerine getirmesini diliyoruz...

